

ZA IZBOLJŠANJE LISTA
 potrebojemo Vaše dobre volje. Vsek, ki
 mu priporočite "Glas Naroda" ali ga
 pridobite za naročnika, vam bo hvale-
 šno, ker ste mu odprli pot k sreči lepemu
 in zadovoljivemu življenju. 11 11 11

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

CITATELJE OPOZARJAMO.
 da pravočasno obnovite naročni-
 no. S tem nam boste mnogo pri-
 hranili pri opominih. — Ako še
 niste naročnik, pošljite en do-
 lar za dvomesečno poskušnjo.

TELEPHONE: CHelsea 3-1242

Entered as Second Class Matter September 21st, 1903 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

ADDRESS: 216 W. 18th ST., NEW YORK

No. 97. — Štev. 97.

NEW YORK, THURSDAY, APRIL 27, 1939 — ČETRTEK, 27. APRILA, 1939

Volume XLVII. — Letnik XLVII.

JUGOSLAVIJA JE ZAŠLA V ZELO KOČLJIV POLOŽAJ

CINCAR-MARKOVIČ SE JE ŽE PODAL V BERLIN, KJER BO HITLER ODLOČIL, KAJ IN KAKO

Jugoslavija želi živeti v prijateljstvu z vsemi drža-
 vami. — Diplomati so zelo previdni. — Jugoslo-
 vanski narod ne zaupa Italiji. — Jugoslavija bi
 rada ostala nevtralna in ni prevzela nobenih od-
 govornosti.

BEOGRAD, Jugoslavija, 26. aprila. — "Z ozi-
 rom na sedanji politični položaj Jugoslavije je tre-
 ba pomisliti na njeno zemljepisno lego. Iz te lege
 je razvidno, da je za njo potrebno, da živi v prijat-
 eljstvu s svojimi sosedami, katero dejstvo pa je ne
 izključuje, da ne bi sodelovala tudi z drugimi drža-
 vami, vključno države Balkanske antante."

Tako pravijo uradni krogi, kadar govorijo o razgo-
 vorih vnanjega ministra Aleksandra Cincar-Mar-
 koviča z italijanskim vnanjim ministrom grofom
 Cianom v Benetkah, o njegovem potovanju v Ber-
 lin in o nameravanem obisku kraljevega namest-
 nika kneza Pavleta v Rimu.

Ta izjava je v soglasju z vsemi zatrđili zadnjih
 dni, da mora Jugoslavija skrbeti za to, da pridobi
 na čas in da s kakim naglim korakom, ki bi imel
 za posledico nenadomestljivo škodo, ne požge mo-
 stov za seboj.

Zaradi ostre cenzure je narodu zelo malo znano,
 kaksi diplomatski boji se bijejo v Evropi.

Še vedno pa je vidno, da se razpoloženje jugoslo-
 vanskega narod do Italije ni niti najmanj izpreme-
 nilo in da Jugoslovani ne zaupajo v italijanska pri-
 jateljstva zagotovila, četudi jih vlada uradno ozna-
 nja.

Povprečni Jugoslovani, ki je še pred dvema leto-
 ma videl v Italiji največjo sovražnico, nikakor ne
 more razumeti, zakaj je sedaj Italija nenadoma
 pričela povdarjati svoje iskreno prijateljstvo do
 Jugoslavije, tako da so tudi vladni krogi v veliki
 zadregi in zelo previdni.

Tako n. pr. zagotavljajo vladni krogi, da Jugos-
 slavija ni bila naprošena, da bi pristopila k proti-
 kominterni zvezi, ker v dvajsetih letih ni priznala
 sovjetske vlade v Rusiji in je v Jugoslaviji vsako
 komunistično delovanje prepovedano.

Z ozirom na odnošaje do drugih držav, posebno
 do Madžarske, Italije in Nemčije, je splošna želja,
 da ostane Jugoslavija nevtralna, kar ji edino more
 jamčiti mir.

Sicer ni uradno priznano, toda mogoče je videti,
 kam vleče sapa, da se je Jugoslavija precej pribli-
 žala osi Rim-Berlin, toda vlada še ni niti najmanj
 pokazala, da želi pristopiti k osi. To pa so samo be-
 sede, s katerimi uradna Jugoslavija želi pridobiti
 na čas.

Jugoslavija skuša biti v prijateljskih odnošajih z
 vsemi državami, toda spoznava, da je to z vsakim
 dnevom težavnejše.

Odločilnega pomena za Jugoslavijo pa bo obisk
 vnanjega ministra Aleksandra Cincar-Markoviča v
 Berlinu, toda splošna vnanja politika navzlic veli-
 kemu pritisku fašističnih držav ne bo izpreme-
 njena.

BEOGRAD, Jugoslavija, 26. aprila. — Predno
 je vnanji minister Aleksander Cincar-Markovič
 odpotoval v Berlin, je rekel, da Jugoslavija ne bo
 do Nemčije prevzela nikakih obveznosti.

Rekel je, da hoče vnanji urad dobiti pojasnila, ne
 pa skleniti kakih pogodb in da bo vnanji minister
 v razgovoru z nemškimi diplomati vprašal za po-
 jasnila nekaterih vprašanj, ki so nastala vsled nje-
 govega razgovora z italijanskim vnanjim mini-
 strom grofom Galeazzom Cianom.
 Na potu v Berlin spremlja Cincar-Markoviča

Odpor proti obvezni vojaški službi

HITLER SE BRANI ANGLEŠKEGA POSLANIKA

Hitler se baje ne briga za
 uvedbo obvezne voja-
 ške službe v Angliji.
 Zahteve po kolonijah.

BERLIN, Nemčija, 26. apr. — Četudi je angleški poslanik
 sir Neville Henderson, ki je
 večeraj prišel v Berlin, prošil
 za sprejem v nemškem vna-
 njem uradu, mu še vedno ni
 bil naznanjen čas sestanka.

Hendersonu je bilo poveda-
 no, da sta kancelar Hitler in
 vnanji mini-ter Joachim von
 Ribbentrop preveč zaposlena s
 sprejemanjem inozemskih ob-
 skovalcev in zaveznikov, da tu
 teden nimata časa, da bi spre-
 jela Hendersona.

Hitler se zelo huduje na Ne-
 ville Chamberlaina, ker ga ho-
 če postaviti na zatožno klopi
 še pred njegovim govorom v
 nemškem državnem zboru. Von
 Ribbentrop ni hotel sprejeti
 Hendersona in Chamberlaino-
 ve spomenice, katero je prinel
 Henderson za Hitlerja.

Nacijski krogi pravijo, da
 se Hitler ne bo prav nič zme-
 nil za angleško po-redovanje
 in za Chamberlainovo spome-
 nice, ki Hitlerju grozi z obve-
 zno vojaško službo v Angliji.

Chamberlain v svoji poslani-
 ci, katero je Henderson prinel
 s seboj v Berlin, prosi
 Hitlerja, da naj pusti odprta
 vrata, ali pa saj majhno spraj-
 njo, za mirovno poravnavo ev-
 ropških problemov.

Chamberlain pa s svojo poslani-
 cijo ni dosegel svojega na-
 mena, da bi pomiril Evropo,
 temveč je Hitlerja še bolj raz-
 jaril, da bo njegov odgovor na
 Rooseveltovo poslanico mnogo
 bolj oster, kot pa je bil name-
 ravan.

Hitler pa v svoji pisarni v
 državni palači piše svoj govor.
 Četudi ni mogoče ničesar urad-
 nega izvedeti glede vsebine
 Hitlerjevega govora, vendar
 politični krogi domnevajo, da
 bo vseboval naslednje točke:

1. Odločno in sarkastično bo
 zavrnil Rooseveltovo prošnjo
 za desetletni mir in se bo pri-
 tem skliceval na odgovore ma-
 lih držav na svoje vprašanje,
 ako mislijo, da jih Nemčija o-
 groža. Male države so večino
 male odgovorile, da se ne čutijo
 ogrožene.

2. Rooseveltov predlog za
 gospodarsko in razorožitveno
 konferenco bo Hitler kratko-
 malo zavrgel.

3. Hitler bo zahteval, da za-
 padne države Nemčiji prizna-
 jo pravico do političnega in
 gospodarskega vpliva Nemci-
 je v osrednji in jugovzhodni
 Evropi.

4. Zahteval bo, da ima Nem-
 čija popoln dostop do surovin
 sveta in da ji je dovoljeno po-
 večanje izvoza industrijskih
 izdelkov.

5. Zahteval bo vrnitev nek-
 ladjnih nemških kolonij.

Nemčija hoče imeti svojo
 besedo v Gdansk in v poljs-
 kem koridoru, ki loči Nemčijo
 od Vzhodne Prusije.

S KONVENCIJE U. A. W. U.

Slika nam kaže R. J. Thomasa (na levi) ter tajnika Georgea
 F. Addesa, ki se zahvalujeta delegatom na konvenciji
 United Automobile Workers unije, vršče se nedavno v
 Clevelandu.

NAPAD NA URAD AFL

Farmerji niso hoteli pla-
 čati \$15 unijske pri-
 stojbine, da bi dobili
 delo pri gradnji ceste.

SOMERSET, Pa., 26. aprila. — Severno od tega penn-
 sylvanskega okraja grade ce-
 sto, ki bo veljala šestdeset mi-
 lijonov dolarjev. Vsi delavci
 so organizirani in spadajo k
 uniji Ameriške delavske fede-
 racije. Neizveščani delavci
 zaslužijo po 50 centov na uro.

POGAJANJA SE BODO NA- DALJEVALA V WASH- INGTONU

John R. Steelman, posebni
 pooblaščenec mesta, se je po-
 dal z vso verno na delo kot po-
 sredovalec med zastopniki Uni-
 ted Mine Workers in zastopni-
 ki premogovnih baronov.

Pogajanja, ki se vrše že več
 tednov v New Yorku, se bodo
 nadaljevala v Washingtonu.
 Sporazum mora biti najkasneje
 v dveh tednih dosežen, ker
 bo sicer zmanjkalo zaloga mel-
 kega premoga.

Če se bodo vsa prizadevanja
 izjalovila, bo posegel vmes
 predsednik Roosevelt.

6. Hitler bo zahteval, da za-
 padne države Nemčiji prizna-
 jo pravico do političnega in
 gospodarskega vpliva Nemci-
 je v osrednji in jugovzhodni
 Evropi.

7. Zahteval bo, da ima Nem-
 čija popoln dostop do surovin
 sveta in da ji je dovoljeno po-
 večanje izvoza industrijskih
 izdelkov.

8. Zahteval bo vrnitev nek-
 ladjnih nemških kolonij.

Nemčija hoče imeti svojo
 besedo v Gdansk in v poljs-
 kem koridoru, ki loči Nemčijo
 od Vzhodne Prusije.

LABORITI BODO NASPROTOVALI CHAMBERLAINOVEMU PREDLOGU

LONDON, Anglija, 26. aprila. — Ministrski pred-
 sednik Chamberlain je izjavil v poslanski zbornici,
 da bo Anglija dokazala svetu, da se bo z vsemi
 sredstvi branila proti vsakemu poskusu zavojeva-
 nja. Iz tega razloga bo uvedla obvezno vojaško
 službo.

ZA TIRANE NI MESTA NA ZEMLJI

WASHINGTON, D. C., 26.
 aprila. — Državni tajnik Cor-
 dell Hull, ki je govoril tri dni
 pred Hitlerjevim govorom, s
 katerim bo odgovoril na Roo-
 seveltov mirovni poziv, je si-
 noči izjavil, da ni prostora na
 zemlji za narod, ali pa skupino
 narodov, ki hoče zaslužiti
 druge narode.

Hull je govoril na banketu
 ob priliki obhajanja 75. oblet-
 nice ustanovitve Ameriškega
 Rdečega križa. Razni politiki
 smatrajo Hullovo govor obena
 za svarilo in poziv na Hitlerja.
 Državni department je besedi-
 lo Hullovega govora razposlal
 vsem ameriškim diplomatom v
 Evropi in Južni Ameriki.

"Ne zemlji je dovolj prostora
 za dve milijardi ljudi, ki so
 naseljeni na njej," je rekel
 Hull. "Dovolj znanih naravnih
 virov in dovolj zmognosti je,
 da vsi narodi uživajo višine
 gospodarske prosperitete in da
 bodo v bodočnosti živeli v iz-
 obilju."

"Toda nikdar ni bilo in tudi
 danes ni na zemlji prostora za
 politično organizacijo, po ka-
 teri bi en narod ali pa skupi-
 na narodov zaslužila druge
 narode in jim gospodarila."

LEK PROTI PIJANOSTI

Novo sredstvo, ki ga je
 preiskovala Newyorška
 zdravniška družba, ba-
 je uspešno deluje.

SYRACUSE, N. Y., 26. apr.
 — Newyorški zdravniški dru-
 žbi je bilo sporočeno, da je iz-
 našen lek proti alkoholizmu o-
 zirova pijanosti. Zdravilo se
 imenuje amfetamine ter se
 izobno obnese v slučajih kro-
 ničnega alkoholizma ali deliri-
 ja tremensa.

Človeku, ki se je do nezave-
 sti napil, je treba vbrizgati
 par kapljic tega leka, pa je po
 preteku pol ure povsem nor-
 malen in ne čuti nobenih po-
 sledic.

— Kdor se redno poslužuje
 tega sredstva (po zdravniško-
 vih navodilih, seveda) se sploh
 ne more upijaniti.

AMERIŠKI PRISPEVEK ŠPANSKI

WASHINGTON, D. C., 26.
 aprila. — Državni department
 naznanja, da so Amerikanci
 darovali obema strankama v
 španski državljanski vojni —
 \$2,356,214. Denar je prispeva-
 lo devetindvajset ameriških
 organizacij, in sicer med ma-
 jem 1937 ter marcem 1938.

TURČIJA SE BAJE NE BOJI NEMČIJE

ISTANBUL, Turčija, 26. a-
 pril. — Turška vlada je da-
 nes odgovorila Hitlerju, da ne
 misli, da ji preti od Nemčije
 kakšna nevarnost.
 Danes je dospel v Turčijo
 novi nemški poslanik Franz
 von Papen, ki je bil svoječasno
 nemški poslanik na Dunaju.

POTRES V PERU

LIMA, Peru, 25. aprila. — V
 tukajšnji okolici se je pojavil
 davi močan potres. Potresni
 sunki so trajali po trideset se-
 kund. Potres ni zahteval nobe-
 ne človeške žrtve, pa tudi ško-
 da na lastnini ni prevelika.

"GLAS NARODA"
(VOICE OF THE PEOPLE)
Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)
Frank Sakar, President J. Lupaha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 124th STREET NEW YORK, N. Y.

46th Year

ISSUED EVERY DAY EXCEPT SUNDAYS AND HOLIDAYS

Advertisement on Agreement

Za celo leto velja list na Ameriko	Za New York za celo leto .. \$7.00
in Kanada	Za pol leta
Za pol leta	Za inostranstvo na celo leto .. \$7.00
Za četr leta	Za pol leta

Subscription Yearly \$6.—

"GLAS NARODA" IZHAJA VSAKI DAN IZVZEMŠI NEDELJ IN PRAZNIKOVI

"GLAS NARODA", 216 WEST 124th STREET, NEW YORK, N. Y.
TELEPHONE: CHelsea 3-1243

Pod vaško lipo.

Piše kakor misli FRANK KERŽE

New York vodi.

Prvič pišem letos svoj članek zopet v svojem narodnem domu, to je v velikem prostoru za mojim stanovanjem, koder kraljujem kakor Cankarjev kralj na Betajnovi. Pod okni hite vlaki sem in tje, eni dolgi, drugi zopet kakor igračke z dvema ali tremi vozovi. Reka Harlem se pretaka dosti leno zdaj sem, zdaj tje, kakor je morje. Za njo leži zavrt v rahlo meglico Inwood Hill. Njegovo drevje se gosti z vsakim dnem, a vendar se mi zdi malo kasno za to leto. V daljavi se obrisujejo Palisade kakor zidovja starinskih katedral na vrhu pa se mi zdi drevje iz daljave kakor perjanice za letih vitezov, ki stražijo to zemljo.

Rekel sem, da je to moj narodni dom. Treba je, da popravim, zakaj letos sem prekrstil svojo dvorano v Slovenijo. Dobil sem namreč par velikih plakatov iz Jugoslavije, ki so izdelani umetniško v barvah. Planinska kočja, za njo z večnim snegom pokriti vrhovi naših planin, pod njimi obris naše vasice z rdečim zvonikom. Polja in pota, čisto v ospredju pa korakata ponosen fantič in njegov dekle v prelepah narodnih nošah.

"Posjetite Slovenijo" stoji zapisano velikimi črkami. Spodaj pa z manjšimi: "ljetovališta — kupališča — planinske krajeve." Namenjeni so torej za južne kraje naše Jugoslavije, odkoder ima naša domovina največ obiskovalcev.

Nimam sicer pred svojimi očmi vsega, kar nudi naša nekdanja domovina, a imam toliko, da se mi vzradosti srce vselej, kadar se ozrem skozi okna. Dostavim se k temu, da mi preveča dušo ponos, veselje in zadovoljnost, ker se mi nehoti vračajo misli na zadnjo nedeljo in njen velikanski uspeh.

Kakor veste, so nastopila prvič Združena slovenska društva v New Yorku s svojim pomladanskim koncertom. Da ne boste predlože čakali tisti, ki gledate pri povestih vselej najpoprej na zadnjo stran ali sta se vzela ali ne, naj povem, da je bila prireditev tak uspeh, da mi v New Yorku ne života rimo več, ampak naravnost vidimo, da smo — četudi ne velika naselbina — ako ne prvi, pa gotovo med prvimi v naši novi domovini.

Ne vem sicer, koliko ljudi gre v dvorano našega Slovenskega Nar. Doma, ampak sodil bi tako, da od tristo do tristo petdeset, kadar je polna. In če pristavim zraven, da je bila tako polna, da ni bilo samo človek pri človeku, ampak posebno zadej na stojišču tudi človek nad človeku, da se ni dalo skoro dihati, kaj šele gibati, sem vam povedal dovolj. Naj priponim samo še to, da sem čakal z malo skupino ljudi nad pol ure, da bi jih peljal na drugi stran samo pet ali šest korakov preč, pa ni šlo.

Preidem nekoliko na program. Pripravil se je z vsjo naglico, zakaj organizacija Združenih slovenskih društev je stara šele nekaj mesecev in ne gre nobena stvar tako, kakor bi človek rad. Pred vsem sta naša pevska zbora Domovina in Slovan tako zaposlena, da človek ne dobi v tednu niti večera za kakšno skupno sejo. Pripravljajo se za nastope pri otvoritvi svetovne razstave in to, bratje moji, ni majhno delo. Človek nehoti obdunjuje te požrtvovalne ljudi, ki morejo podnevi vsak za svojim kruhom, ob večerih pa se zbirajo pri svojih vajah in poskušnjah. Program je otvoril naš glavni tajnik Anthony Svet, o-

tvoril, pravim in vodil, kakor se je pač dalo. Zakaj ni bilo niti prostora, da bi se umikal, kakor drugi ljudje, ampak je bilo treba skakati, plezati in sam ne vem, kaj še vse. To je dobro, da je mlad, zakaj jaz bi ne bil rad v njegovi koži ta večer.

Za njim so nastopili tamburaši pod vodstvom delavnega in požrtvovalnega Ivana Gerjoviča. Imamo dva oddelka, starejši in mlajši, oboja pod imenovanim učiteljem. Slišali ste jih še opetovano in ni treba, da povdarjam, da je starejši zbor že daleč na potu napredka.

A tudi mladi so dobri. Dečki in deklice, eni tako majhni, da je bila skoro tamburica večja od njih, ko igle drobni prstki so iskali strune kod bo najbolj prav. In resni so bili in zaverovani v svoje delo, da sem se čudil. Mlada generacija je v tem mladinskem zboru, a pomembna in važna za nas. In še nekaj naj povdarim: kjerkoli je kaka prireditev, povsod se spomnijo naših tamburašev, ne rekel bi, da s kako potrebno podporo, pač pa s tem, da sodelujejo. Nikdar nisem se opazil, da bi se tem našim malčkom priredil kak večer, da bi se jih malo pohvalilo in pogostilo. No, pa kar ni bilo, še pride. Za to bodo skrbela Združena slovenska društva.

Brata Mose sta imela dober nastop, enako Mrs. Pecca Končan in Johnny Holeček v duetu. Spremljal ju je na klavirju naš delavni Janko Končan.

Nastop pevskih društev je bil vseokoli dober. Pred vsem naj omenjam naše najstarejše pevsko društvo Domovina. katero je nedavno praznovalo svojo tridesetletnico. Mešan zbor je to, katerega kaj spretno in požrtvovalno vodi pevovalca Janko Končan. Zbor je dokaj močan in dobro treniran. Če bi ne bil, bi se ne lotil takih zborov, kakor je Lucija d'Lammermoor.

Posebno poglavje bi moral dati pravzaprav našemu Johnu Potušku iz več ko enega vzroka. John Potušek je namreč "mladenič" tri in sedemdesetih let. Ko sem ga srečal prvič, se mi je zdelo, da gledam človeka iz dobe največjega umetniškega ustvarjanja. Zakaj Potušek napravi na človeka nehoti vtis rojenega umetnika.

Njegov nastop je potrdil v polni meri to, kar sem čutil mnogo prej, kakor sem ga slišal na odru. Ima namreč kljub svojim visokim letom tako lep in izrazovit tenorski glas, da nas je očaral vse. Gledal sem umetnika iz davne dobe, spremljal ga z očmi in sreem, zakaj rečem vam eno: v vsem svojem ne tako kratkem življenju nisem še nikdar videl pevca-amerterja, ki bi bil v toliki meri rojen umetnik, kakor je John Potušek. Jaz sem precej razvajan glede petja, vsaj imam priliko slišati večkrat pevce svetovnega slovesa. Lepo pojo in umetniško dovršeno, a ne pojo tako, kakor John Potušek. Prečno je bila beseda z glasom na njegovem jeziku, sem kar čital raz njegov obraz, kaj bo: žalost, veselje, mogoče šala ali kaka zbadljivka. In vse je podprl tako izrazovito s svojim glasom, da mi je segel daleč v tiste globine, ka-

mor seže le prava, živa umetnost.

Če priponim še, da je kljub svojim visokim letom kakor dvajsetletni mladenič — vedno in povsod, potem ne morem drugega, kakor reči: posnemajmo ga. Velika večina naših rojakov se je že davno umaknila iz javnosti s praznim izgovorom, da so stari. Bratje moji — starosti ni — in najboljši dokaz nam je naš John Potušek, ki dela in bo delal do konca svojih dni. Ne morem reči drugega kakor: pojdemo in posnemajmo ga. Če bi imeli več John Potuškov v naši javnosti, bi bili nekaj drugega, kakor smo danes.

Naj bodo te vrstice vsaj skromno, četudi pozno priznanje človeku, ki ga zasluži v polni meri. Veselim se ga — in z mano gotovo vsi, ki so ga slišali — pri naših bodočih prireditvah, zakaj rečem vam eno: vsaka naša koncertna prireditev bi bila brez John Potuška nepopolna.

Igra "Čarodejna brivnica" je majhna stvarica ki pa je povzročila dosti smeha.

Ne smem pozabiti tudi mlade pesalke — drobne punčice Pešel, ki se je gibala, vrtela in sklanjala kakor da ni nobenih kosti v mladem telescu. Ko je odhajalo dete raz oder, sem o pazil v oči kakor grah debelo solze. Ko jo vprašam, kaj la je, mi potoži z milim glasom, da se je zmotila. Zastonj sem jo tolažil, da tega ni nikdo opazil, da je bilo vse jako dobro, toda ihteci glasek je ponavljal, da ona ve, da se je zmotila in to jo boli. Če otrok v takih letih jemlje svojo umetnost s tako resnostjo, ne morem drugega, kakor reči, da jo čaka še velika bodočnost.

Na koncu so prišle na vrsto kra-ne slike in barvah iz naše Jugoslavije. Mr. Ekerović od znane Cunard hite Star Line je prinesel vse potrebno sabo in nas očaral s krasnimi posnetki, kakoršnih se nisem videl. So to umetnina prve vrste, s katero se vse drugo, kar smo kdaj videli iz naše domovine, niti primerjati ne da. Upam, da bo še kdaj imeli priliko videti jih, ker so šle dosti prehitro mimo nas.

S posebnim zadovoljstvom beležim tudi nepričakovan obisk iz naše ljube nekdanje domovine. Kakor znanu, ima Jugoslavija svoj paviljon na svetovni razstavi new-yorski in je poslala v ta namen v Ameriko posebno delegacijo, da jo zastopa. Ta delegacija je prišla korporativno na našo prireditev in sicer: Ljubomir Mičič, naš brat iz Srbije, Vojtek Braniš, profesor iz Zagreba, Nikola Kosovac iz daljne Bosne, Josip Berčnik iz naše Slovenije, Momčilo Jojich, dopisnik Politike, Edo Ljubič, popularni pevec na radiu in Janko Hranilovič, restavratir iz Zagreba.

Pozdravili smo pristrano te naše brate iz ljubljene domovine in jih prosili, da izpregovore par besed. Nastopil je Ljubomir Mičič, govoril nam iz duše ko brat bratu in izročil najsi-hrenejše pozdrave v ime naroda jugoslovanskega. Zatrjeval nam je, naj bomo brez skrbi glede bodočnosti naše nepozabne domovine, zakaj čuva jo združen narod od vsakega Triglava do obale Črnega morja.

Želeli smo še nekaj. Radi bi bili slišali došlega popularnega pevca, Edo Ljubiča, katerega pozna ne samo naša nekdanja domovina, ampak cela srednja Evropa, pa smo ga vprašali, če bi nam eno zapel. "Za moj narod vsak čas," je bil odgovor. In trenutek kasneje je že sedel za klavirjem. Zapel nam je dve v srbohrvaščini in pa eno slovensko: "Ti si urce zamudila." In razumeli smo, zakaj ima ljudstvo rado, zakaj vse je bilo prednašano s tako toplino, da še danes ponavljam pri sebi za

njim: Ti si urce zamudila, ko gorelo je srce ...

Bodi na tem mestu našim gostom izčrpana najlepša hvala, zakaj videli smo v njih ljudi, kakor bi bili eden izmed nas in zato smo jih vzljubili takoj. In dobro se nam je zdelo, da smo imeli mi prvo priliko pozdraviti jih, ker smo najmanjša jugoslovanska veja.

Ni to vse, in ne tako povedano, kakor bi moralo biti. Zakaj videl sem, koliko skritih in nepoznanih zakladov je v dušah in domovih našega naroda. Upam pa, da bom pod vodstvom Združenih slovenskih društev priklileli polagoma vse.

Če bi zdaj hotel celotno ocenjevati prireditev, bi moral kar priznati, da je bilo dobro, a ne tako dobro, kakor so zaslužili pevci in igralci. Zakaj vedite eno: glas iz grla ali godbenega instrumenta rabi tudi svoj prostor. Če ni tega prostora, se glas drevja, odbija in izgublja vse tisto, kar pričakuje pevec, igralec in poslušalec. Nabito polna dvorana, do vrha nabasana z dimom in slabimi zrakom ne more dati listega, kar se je rodilo v prsih pevca in igralca. Seveda ne bo zastraž teh besed dvorana ne večja in prostornejša. Tolika je in za temu primerne prireditve — to je vse. Nedeljska prireditev bi potrebovala dvakrat tolikega prostora, ampak smo vsejedno več ko zadovoljni z njo. Ponavljam besede našega opernega pevca Šublja: Boljša je majhna dvorana, do vrha polna, kakor velika dvorana, do tal prazna.

Navada je, da se po prireditvah nekdo zahvaljuje vsem. Jaz bom to opustil. Dovolj je, če pravim tistim, ki so nastopili na odru: ljudstvo cenil vaše delo in zato vas je počastilo s tako številnim obiskom. Mi pa, ki smo to gledali, poslušali in uživali, vemo, da so bile naše žrtve za dobro in vredno stvar. Vemo in čutimo, da je še polno življenja v nas in bi ne bilo res, ko bi rekel: slovenski narod je dočel v Ameriki. Baš nasprotno: slovenski narod se šele razvija in dozoreva. New York ni imel še nikdar nobene kulturne prireditve združenih slovenskih društev, do zadnje nedelje. Ali ni to vstajenje, ali ni to zmaga — velika noč — našega naroda?

Ta velik začetek naj bo zadostilo in plačilo meni in vsem, ki imajo še vedno vero v življenje in moč našega naroda. Ni to vse, kar smo imeli zadnjo nedeljo, ampak samo začetek večjega in pomembnejšega dela v bodočnosti. Treba ni drugega, kakor držati, kar imamo, večati in po možnosti odstranjevati vse, kar bi nam hodilo v napotje in nas oviralo pri našem delu. H temu bi pridedal še nekaj dobre volje, nekaj požrtvovalnosti, pa ne more biti drugega, kakor uspeh.

Da, New York ne samo, da živi narodno in kulturno, pač pa vodi. Če nas kdo dosega v ti deželi z svojimi prireditvami, pa zaostaja v svoji enotnosti. Zakaj vedite: New York je združen. In v združenju ne more biti drugega, kakor — zmaga.

Da, New York vodi.

NAJBOLJ SPORTNO MESTO V FRANCIJI.

Največji francoski sportni list "L'Avto" si je izmislil za francoska mesta tekmo za naslov najbolj sportnega mesta. Vsako leto dobi to ali ono mesto na slavnosten način ta naslov in bronasto plaketo. Nagrado obdrža leto dni do naslednje tekme. Prvo mesto, ki je bilo deležno te plakete je Strassbourg. Ko je sprejel nagrado, je strassbourški mestni poglavar Charles Frey izjavil, da ima alpaška prestolnica že 40 sportnih prostorov in da bo še nadalje podpirala vse sportne organizacije z ustvaritvijo novih sportišč.

Peter Zgaga

Beseda zvestoba je ženskega spola. Ze v tem, če bi ničesar drugega ne bilo, je izražena vsa laž.

Današnji parlamentari so slični modernim plesom: poslanci mahajo z rokami, cepetajo z nogami, majejo z glavami, naprej pa nikamor ne pridejo.

Voznja v čolnu je precej nevarna. Posebno, če jih je v čolnu preveč.

Ali pa, če ga imajo preveč tisti, ki so v čolnu.

Kadar se ženska smeje, ponavadi nima moški niti najmanjšega povoda za smeh.

Zlodej! — je vzkliknil dragi rojak, ko je prešteval dan po poroki počelo ženi do to, — navsezadnje sem pa res le iz ljubezni oženil.

Prisega je važna in pomembna reč.

Prisega se lahko na razne načine: s celo roko, z drugim in tretjim prstom itd.

Edinole z enim prstom ni moč — prisega imenovan, — na katerem nosijo zakonec prstan, — ki je vidno znamenje zakona in zakonske zvestobe.

Poskušajte priseci s prstanom, pa boste videli, da ni mogoče.

Nekoč so ljudje umirali za velike ideje, dočim danes povsem zadovoljno žive od malih idej.

Matere vpoštevajo zdravniške nasvete glede svojih otrok. Eden poglavitnih zdravniških nasvetov se glasi:

— Matere, nikar ne dovolite, da bi vaše otroke poljubovali tuji ljudje.

Matere se drže teh nasvetov. Toda ne dolgo.

Kvečjemu do štirinajstega leta še krote otroke, da se ne pustijo poljubovati, po štirinajstem letu pa otroci, posebno hčerke, ne ubogajo v tem oziru niti mater, niti zdravnikov.

Mož je telefoniral svoji lahkoživi ženi:

— Draga moja, nocej me pa ne bo k večerji. Imam strašno

Mladi zakonci so ljudje čudne sorte.

Tako so naivni in tako ne izkušeni, da človek res ne ve, če bi jih pomiloval ali se jim smejal.

Dva dni po poroki, ko je bila ljubavna pijanost prespana in ko je zagospodaril ljubzenski maček v vsej svoji strahoti, je pričakala mlada, neizkušena ženica svojega moža na pragu ter mu jezno vrgla zmečkan papir v obraz.

— Varaš me, varaš! — je kričala. — Nesramno si me prevaril.

Novopečeni mož jo začuden pogleda, misleč, da se ji blede.

— Kaj ti je, draga moja? — Midva nisva postavno poročena. Ta papir nič ne velja.

Sklonil se je in pobral zmečkan papir. Bil je poročni list. — Povej vendar, kaj se je zgodilo.

In ženica mu je začela solznih oči pripovedovati:

— Denarja mi je zmanjkalo za večerjo. Pa sem šla s tem poročnim listom v banko, kjer so mi povedali, da mi na tako jamščino ne posodijo niti počenega groša.

KNJIGE

Vodnikove Družbe
ZA LETO 1939

V zalogi imamo knjige Vodnikove Družbe za leto 1939. Kdor jih hoče naročiti, naj pošlje:

\$1.35

LETOŠNJA ZBIRKA VSEBUJE SLEDEČE KNJIGE:

TRETJI ROD: Povest
Spisal LOJZE ZUPANC

VEČNE VEZI: Povest
Spisal DR. IVO ŠORLI

KARADŽORŽEVCI: Zgodovina
Spisal: J. OROŽEN

VODNIKOVA PRATIKA (4 KNJIGE)

KNJIGARNA "GLAS NARODA"
216 WEST 124th STREET NEW YORK, N. Y.

Vesele in žalostne vesti iz slovenskih naselbin

NEKAJ BESED V PROSLAVI 35-OBLETNICE SNPJ IN POPRAVEK

Z dobro zamišljenim in prav primernim vzporedom je zveča čikaških podpornih društev, ki so pod okriljem Slovenske narodne podpirne jednote, obhajala dne 16. aprila letos petintridesletnico svoje matice v njeni dvorani.

V znamenju tistih načel, na podlagi katerih vrši SNPJ svojo važno socialno nalogo, se je razvijal vzpored omenjene prireditve v nadvse dostojno proslavo, na katero so lahko ponosni vsi činitelji prizadete komisije. V znamenju bratstva in kulture, kar oboje neumorno goji in podpira organizacija, v znamenju petja, glasbe, umetnega plesa, govornišva, deklamacije, dramatike in zdrave zabave.

Vzpored odpre v angleščini Donald J. Lotrich kot predsednik čikaške društvene federacije, pristožno pozdravi navzoče občinstvo, ki je zasedlo celo dvorano, se lepo zahvali sodelujočim činiteljem, se z zanosom in iskrenih besedah spominja tistih, ki so prvi utirali pot sedanji moči SNPJ, resno poziva naše ljudi h krepkemu sodelovanju v prizadevanju za nadaljnji razvoj SNPJ ter izrazi upanje, da se bodo potem za nami ob sličnih proslavah sledečih Jednotnih obletnic spominjali nas s takim ponosom in tako hvaležnostjo, kakor se mi danes poštvovalnih ustanoviteljev in neustrašenih prvobornih SNPJ.

Ta Lotrichov govor je bil zelo zanimiv, krepak in jednat.

Socialistični pevski zbor "Sava" je pod spretnim vodstvom Jakoba Muhe tudi to pot dokazal, da zares goji petje.

Plutovi sestri sta napravile s petjem in igranjem na harmoniko prav prijeten vtis na občinstvo.

Pevski zbor "France Prešeren" se je pod vodstvom svojega učitelja Franka Kubine dobro odrezal kakor po navadi.

Gračnerjeva Mary je prav graecozno izvedla svoj umetni ples, čeprav si je morala v zadnjem trenutku "izposoditi" spremljevalca na klavir. Igral ji je Tomov učitelj Gerald Croissant.

Za tem plesom nastopi naš tenorist Tom Cukale s svojim učiteljem Geraldom Groissantom, ki ga je spremljal na klavir.

Že takoj pri njegovi prvi pesmi "Gor čez jezero" in potem pa še bolj pri obeh sledečih dveh, in sicer Domizettijevi

"Una furtiva lagrima" in oni iz zbirke "Indian Love Lyrics" se je videlo, da je njegov glas v vseh sredinskih legah neoporekljivo siguren, a v nižinskih in višinskih pa za 25 odstotkov boljši od takrat, ko sem ga zadnjič slišal meseca januarja tega leta.

Obvladanje glasu v sredinskih legah je najtežje doseči, in pevec, ki ga obvlada v njih, ima več kakor polovico naporne poti za sabo ter se lahko prav krepko oddahne. Tomov glas je sedaj v sredinskih legah zadosti obsežen in izšolan. Podjetni fant lahko čestita ob tem neovrgljivem dejstvu sebi in svojemu sposobnemu učitelju. Po mojem skromnem mnenju je treba sedaj le še par mesecev pridnega vežbanja, pa bodo vsi nedostaki v nižinskih in višinskih legah izpopolnjeni, a njegov glas pa tako dovršen in popoln v obeh, kakor je sedaj v sredinskih.

Glavni tajnik Fred A. Vidler si je izbral za snov v svojem slovenskem govoru zelo umestno in prikladno vprašanje "Ali je za delavca vseno, če je zavarovan pri bratski zavarovalni organizaciji ali pa pri zasebni zavarovalni družbi?" ter dal na to vprašanje pravičen odgovor.

V drugem delu proslavnega vzporeda je nam Tom Cukale dobro deklamiral Aškričovo "Pesem slovenskim delavcem v Ameriki" a Peter Bernik kot Jože Kremen, Mary Jugg kot njegova žena Ančka, John Olip kot njegov sosed Matija Kračman in Frank Godnik kot spreten agitator Tone Ban pa so vprizorili pod vodstvom Jakoba Zupančiča Molkovo simbolično sliko "Dete je živo."

Igrali so dobro in govornica jim je tekla brez vsakršnega izpodtikanja, kar mi je nehotno dalo misel, da ni imela Katka Zupančičeva kot šepetalka pač nobenih posebnih težkoč z nje.

K sklepu tega pisanja naj omenim še to, da se mi je pod napačnim vtisom vrnila v dopisu "Oče in sin," ki je bil še pred nedavnim priobčen v tem listu, zelo neljuba pomota. Tamkaj sem med drugim dejal tudi to, da je Tomov oče Valentin Cukale mrtev, kar pa ne ustreza resnici. Dejstvo je le, da že dalj časa pokriva domača gruda na Vrhniki Tomovo mamico, a njegov oče Valentin je pa še živ in zdrav v stari domovini.

Zvonko A. Novak.

40-LETNO PREISKUŠNJO

IMA

JUGOSLOVANSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

ELY, MINNESOTA

KI IMA

22,000 članov in dva milijona

in pol dolarjev premoženja.

Organizacija je zanesljiva, nepristranska in zelo priporočljiva zavarovalnica. Zavarujte sebe in svoje otroke pri Jugoslovanski kat. jednoti, ki vam nudi poljubno zavarovanje proti bolezni, nesrečam in smrti. Kampanja v mladinski in odrasli oddelek odprta do 30. junija, 1939.

Ako je društvo JSKJ v vaši naselbini, vprašajte krajevnega tajnika za pojasnila, če ne, pišite na glavni urad, Ely, Minnesota.

CALUMETSKE NOVICE.

Dne 15. t. m. je prišla vest iz Milwaukeeja, da je tankaj umrl bivši dolgoletni Calumetčan, Marko Šterk, ki je pred dolgimi leti vodil gostilno v Peti ulici. Star je bil 70 let in rojen v Starem trgu pri Poljanah v Beli krajini. V Ameriki je živel več ko 50 let in zapuščal tri sinove in šest hčer.

Pred nekaj dnevi je avto povozil Jos. Plavec, znanega farmarja. Nesrečnega so prepekljali v bolnišnico z zlomljenima nogama in notranjimi poškodbami. Ker je mož star že 66 let, bo težko preстал silen udarec.

SEMENA IZ JUGOSLAVIJE

SMO ZOPET SPREJELI — PIŠITE PO BREZPLAČNI CENIK, ALI PA TAKOJ NAROČITE IZMED SLEDEČE ZBIRKE:

- SALATA. listnata, najzgodnejša
- SALATA. zgodnja krhka glavata
- SALATA. ljubljanska jedenska
- SALATA. rdečkasta glavata
- SALATA. poletna velika glavata
- ZELJE, fino okroglo zgodno belo
- ZELJE, ljubljansko veliko kasno
- KORENJE, srednjedolga rumeno
- KORENJE, veliko kasno rudeče
- PETRŠILJ, gladki s korenom
- PESA, rudeča okrogla namizna
- REDKVICA, zgodna fina rudeča
- RADIČ, za solato, širokolistnat
- ENDIVJA, rumena zgodnejša
- ENDIVJA, pozna široka zelena
- MOTOVILEC (ropinec) domači
- KUMARE, fina domača vrsta
- GRAH, užiten v stročju, visok
- FIŽOL, brez niti, nizek zelen
- FIŽOL, brez niti, nizek rumen
- FIŽOL, visok zelen brez niti
- FIŽOL, visok rumen brez niti
- PARADAJZI, srednjeveliki rudeči

CENA TEH SEMEN JE 12c PAKET. Lahko kar izrežete ta oglas, podrtate semena, katera želite in ga nam vrnete z Money Orderom in naročilo bomo točno poslali.

Sprejeli smo tudi novo zalogo direktno iz Ljubljane pravega slavnega

"BAHOVEC PLANINKA" ZDRAVILNEGA ČAJA. To je svetovno slavno zdravilo za kri, želodec, ledvice, jetra, žolč, čreva ter še posebno za ženske bolezni.

CENA je: 1 škatlja \$1.—, 3 šk. \$2.90

STEVE MOHORKO CO.
704 South 2nd Street
MILWAUKEE, WIS.

CLEVELAND BO LETOS PRAZNOVAL

Slovenski oziroma jugoslovanski javnosti tem potom sporočam več zelo važnih stvari, ki se bodo dogajale letos v naši metropoli, v Clevelandu. V tem mestu se bo namreč izvršila mednarodna razstava perutnine, ki bo zvezana s konvencijo delegatov perutninarskih društev. Razstave in konvencije se bodo udeležili delegatje iz vsega sveta. Ravno tako bo na razstavi perutnina iz vsega sveta, ki si jo bo vredno ogledati. Tukaj boste videli perutnino, kakršnih pasem se niste nikdar videli. To bo zanimivo za vsakega, zlasti pa za farmerje in one, ki se pečajo s kokošjerejo in perutninstvom sploh.

K temu znamenitemu dogodku naj pa omenjam še eno veliko praznovanje, ki se bo tudi vršilo v Clevelandu, ki bo zlasti pomembno za vse ameriške narodnosti in zlasti za one, ki so si zgradili v clevelandskem mestnem parku svoje kulturne vrtove. Ti kulturni vrtovi bodo namreč uradno odprti po predsedniku Združenih držav, F. D. Rooseveltu.

Kaj sličnega se še ni vršilo nikjer v Ameriki, niti drugod zato je pa toliko večje važnosti. Perutninarski kongres ali razstava se prične v petek 28. julija in bo trajala enajst dni. V nedeljo 30. julija se pa vrši mednarodna parada, katere se udeležijo vse narodnosti v svojih sijajnih narodnih nošah. Takrat se bodo narodnosti kosale, katera se bo bolj postavila. Takrat Slovenci gotovo ne smemo biti zadnji, ampak prvi.

K razstavi in kongresu perutninarskega združenja se pričakuje nad pol milijona ljudi. Tudi naših ljudi pričakujemo takrat od vseh strani veliko. Gotovo se spominjate, kako smo se lani pognali, da smo dobili ta kongres v Cleveland. Vsa večja mesta Združenih držav so se trgala zanj. Zato pa pišem ta dopis, kate-rega naj bi iz prijaznosti ponatisnili naši časopisi v Ameriki, da bo naš narod vedel o teh slavnostih v naši metropoli in se istih lahko udeležil.

Vse podrobnosti o predpripravah bomo pravočasno sporočili v javnost, da se bodo znali ljudje ravhati. Vsi tisti, ki ste letos namenjeni obiskati Cleveland, uravnajte si čas tako, da boste gori omenjene dneve lahko tukaj. Zlasti pa ne zamudite praznovanja kulturnih vrtov, koboe, turnih vrtov, ko bo tukaj sam predsednik Združenih držav. Takrat bo skupaj nastopilo kakih 27 raznih narodnosti.

Rojaki! V Evropi se narodno rodno zemljo, ki jih je rodila.

V Ameriki nam dajejo pa najvišji predstavniki dežele priznanje in pravice, da smemo tukaj javno pokazati in gojiti svoje narodne običaje. Zato je pa naša dolžnost, da se začnemo že zdaj pripravljati za to narodno slavlje, da pokažemo, kako smo hveležni naši novi domovini Ameriki, ki nas je tako gostoljubno sprejela pod svojo streho in nam dala na prosto gojiti svojo narodnost, šege in navade.

Pazite na nadaljna poročila. Vsa društva in klube pa prosimo, da na tisti dan ne priredujejo nobenih drugih prireditev ker bi bilo to v nekako preziranje vsega tega, kar je za vse narodnosti v čast. Zastopniki raznih narodnosti v Clevelandu redno zbirajo in se posvetujejo glede najboljšje izpoljarve tega praznovanja.

Vsem tem zastopnikom je naročeno, da imenujejo posebne odbore, ki bodo pomagali izvesti to slavlje do popolnosti. Saj bo to v čast narodu, v slavo našega imena.

Anton Grdina, preds. Jugoslov. kulturnega vrta.

PRIREDETEV V BARBERTON, OHIO.

Prireditve dramskega društva "Slovenija" dne 6. maja ob 7. uri zvečer v dvorani društva Domovina na 14. cesti, bo podana z jako bogatim programom. En del bodo samo slovenske pesmi, ki jih bodo pečevali dramskega društva "Slovenija". Ravno tako bo posamezno nastopila mladina z muzikalnimi točkami (kitara in harmonika).

Tema sledi drugi del programa: spevoigra "Srec in denar," ki bo podana po najboljših močeh naših igralcev in igralk. Samo pet jih ima glavne vloge v spevoigri, zato naj jih tudi omenim; udeležujejo se na polju dramatike že nad 10 let tukaj v Barbertonu.

Mrs. Frances Lah, sopranistka, v vlogi Minke, je bila korna pevka še v starem kraju; Mrs. Antonija Može, altinistka v vlogi Reze je že deset let režiserka pri dramskem društvu "Slovenija"; Mr. John Penko, tenor v vlogi Janka, je igralce in član pevskega zbora "Javornik"; Mr. Frank Uječič, bas v vlogi mešetarja Yernača, je igralce in član pevskega zbora "Javornik"; John Opeka v vlogi poganjača Centa, je igralce pri dram. društvu "Slovenija" že 10 let. Njegovim vlogam se vsakikrat prav pošteno do solz nasmejejo. Tudi sedaj vam jih bo privoščil na svojo kožo. Smeha bo dovolj.

Dramsko društvo "Sloveni-

RAZGLEDNICE

Newyorské SVETOVNE RAZSTAVE

DOBITE PRI KNJIGARNI "GLAS NARODA"

216 WEST 18th STREET NEW YORK

35 RAZLIČNIH RAZGLEDNIC V BARVAH, PREDSTAVLJAJOČIH NAJVEČJE ZANIMIVOSTI TE OGROMNE RAZSTAVE

CENA ZBIRKE 50c

(Poština plačana)

Vsoto lahko pošljete v znakab po 2 oziroma po 3 cente.

ja" je v svojih enajstih letih priredilo že nad petdeset iger naših najboljših pisateljev na slovenskem odru Bilo je seveda preprostih pesmi skoro v vsaki igri dovolj, dokaj višjega se pa nisimo povzpeli, do pred štirimi leti. Vse priznanje moram izreči tukaj rojeni Slovenki, naši učiteljici Miss Mary Plautner s petjem.

Po končanem programu bo še ples, za katerega bo igral Happy Hi Hats orkester. V spodnjih prostorih se bo vršila prosta domača zabava s priprizkom in požirkom dobre pi-jace.

Vljudno vas vabimo, da posetite to zadnje dramsko prireditve v tej spomladanski sezoni. Še vsakikrat ste bili zadovoljni in tudi boste. Vstopnina je samo 35 centov v predprodaji, pri blagajni 40 centov. Torej na svidenje 6. maja na prireditvi.

Frances Smrdel, režiserka.

NAJBOLJŠE STAROKRAJSKE KOSE IN MOTIKE NA SVETU

RAZPOŠILJAMO NA VSE KRAJE — Poštino plačamo mi. — Pošljite poštno nakaznico z naročilno.

- KOSE, zvane STONICH, 26—28—30—32 palec dolge, z rinko \$2.50
- KOSE, poltranke, bolj ozke, samo 32 palec \$1.50
- KOSIČKA, javorov les, po \$2.—
- BRUSILNI Bergamo BRUSI 50c;
- KLEPALNO ORODJE, kladivo, težko OSIRO \$2.—
- SRPI za klepati, po 90c
- RIBEŽNI za repo ribati po \$1.50
- PLANKAČE, ročno kovane, 5 do 8 fut. težke, po \$3.50
- Nemške brivne BRITVE \$2.90
- MOTIKE, ročno kovane v Jugoslaviji po \$1.25; večje \$1.50

NASLOV NAPIŠITE SAMO:

STEPHEN STONICH CHISHOLM, MINNESOTA

SLOVENSKA GOSTILNA

FR. ARNEZ

LASTNIK

se priporoča vsem Slovencem v Greater New Yorku, posebno pa udeležencem svetovne razstave.

DOMAČA HRANA

IZBORNA PIJAČA

NA RAZPOLAGO JE KEGLJIŠČE, VELIKA OBEDNICA TER PROSTORI ZA SEJE IN ZBOROVANJA

66-91 FOREST AVENUE (Poleg Forest Ave L Postaje)

RIDGEWOOD, Brooklyn, N. Y.

Telefon: EVERETT 2-9793

Za ljubitelje leposlovja

CYKLANEM. Spisal Janko Kersnik (136 strani.) Kersnik je pisal v Jurčičevem duhu. Svoj slog je zna tako prilagoditi Jurčičevemu, da je po Jurčičevi smrti uspešno završil njegove nekončane romane. "Cyklanem" je ena njegovih najboljših povesti. Cena \$1.00

MOLOH. Spisal Janko Kač. (198 strani.) Pisatelj je segel v dobo, ko so začele graditi tovarne na Štajerskem in ko je vse vrelo v nje. Vrelo v nje in jih uničevalo. Strašno maščevanje razočarane matere. Cena \$1.00

MED PADARJI IN ZDRAVNIKI. Spisal Janko Kač. (117 strani.) Štajerski rojak Kač ni do svojega štiri-desetega leta stopil v javnost. Nato je začel pisati krajše črtice, ki jih vsebuje ta zbirka, nato je pa zaslovel s svojim romanom "Grunt." Cena 85c.

IZZA KONGRESA. Spisal Ivan Tavčar. (548 strani) Pisatelj je posegel v tem romanu v začetek devet-najstega stoletja, ko se je vršil v Ljubljani kongres, ko so se sestali trije cesarji. Kdor hoče poznati ljubljansko življenje onega časa, naj prečita ta roman. Cena . \$2.50

KLEOPATRA. Spisal Rider Hagard. 283 strani.) Zgodba o čudoviti egipčanski kraljici, ki je gospodovala vsenu takratnemu svetu. Rimski vladar je iskal milosti in ljubezni pri nji. Njeno razkošno in razuzdano življenje ter njena tragična smrt. Cena \$1.45

KRISTOF DIMAČ. Spisal Jack London. (404 strani.) Eno najboljših del znanega ameriškega proletarskega pisatelja, ki je dobodra poznal življenje vseh slojev, ker ga je sam doživljal. Njegova dela so predstavljena v vse kulturne jezike. Cena \$1.00

Slovenic Publishing Company

NAPOLEONOVA JUBEZEN

ZGODOVINSKI ROMAN

Nadaljevanje (23)

TRETJI DEL NEGOTIVOST

Kdo bo zavzel mesto strme glavljen Jožefine? Ruška velika kneginja? Avstrijska nadvojvodinja? Saksonska princesa?

Sleherna teh treh možnosti ima med gosti Tuilerij privrženec. Člani rodbine Bonaparte, visoki dostojanstveniki, ministri, vsak pripada neki strani. Povsod jih vidiš, kako skrivaj stikajo glave in šepetajo drug drugemu na uho. Toda nihče se ne upa govoriti z Napoleonom zastran nove soproge. Vsi čutijo, da se premišluje, preudarja in se obotavlja.

Ako bi se hotel ravnati samo po nagujenju, bi kronal Marijo Walewsko. Ljubi jo, in ona ljubi njega. Imela bo otroka; po nji bi bilo prestolonasledstvo zagotovljeno. Formalno ne bi mogel tej ženitvi nihče nič oporekati. Sicer bi pa vsak odgovor kaj malo zalegel, kakor hitro bi bil v nasprotju z njegovo voljo.

Naj se tako ljubosumno varuje svojo neodvisnost, javnemu mnenju je vendar podvržen. Boji se oporekanja svojcev, posebno pa matere, ter nesramnosti svojih sester Elizabete in Karoline, v katerih bi mogla samo rojena princesa zbuditi spoštovanje.

V to, da bi utrdil dinastijo in zagotovil svoj ugled v očeh

Francije in vsega sveta, bi bila kraljevska hči seveda prapravnica od mlade poljske grofice. Toda, ali nima — ko je mislil vseh tih deset let samo na državo — ali nima po vsem tem pravice, da misli česar že tudi nase? V življenju vsakega heroja je ura, ko zahrepi po človeški radosti.

Cesar preudarja, tehta. Ako je videti pri posvetovanjih ali pri avdiencah kdaj pa kdaj nekam raztresen, je raztresen zato, ker toliko misli na Marijo Walewsko. In kadar ponoči odsluži utrujenega Menevala, hodi mnogokrat dolgo, dolgo po delovni sobi sem ter tja in se ustavlja pred oknom, da čez nekaj časa, z rokami na hrbtu spet nadaljuje svojo nemirno pot. Kadar vidijo vojaki na straži ali radovedneži njegovo senco, kako bega mimo okna, najbrže menijo, da misli cesar na nove osvoboditve. A motijo se: Napoleon sanja o mirnem življenju, ki bi si ga zagotovil po tolikih zaprtostih, ako bi dvignil k sebi ženo, ki pozna njeno nesebičnost, čistost in resnično ljubezen.

Fouche je bil skrivaj obveščen o avstrijskih namerah. Francoski poslanik na Dunaju, grof de Narbonne, mu je bil zasobno pisal, naj priporoči nadvojvodinjo cesarjevi izbihi. Policijski minister je pisno shranil, a črnil ni o njem niti besedice. Vse drugačnu nameram je hotel pripomoči do znanje. Fouche, ki je bil soudeležen pri usmrtni Ludvika XVI., se ni mogel ponujati v to, da bi z njegovo pomočjo prišla na francoski prestol nekakinja Marije Antinette. Njegov načrt je bil se vedno tisti kakor nekdanj: Jožefinino mesto naj zavzame Marija Walewska.

Marija Walewska... a le s pogojem, da je sama pripravljena, da odpre svoje uho na svetovni vojvodi Otrantskega in ga sprejme v svoje zaupanje: le tedaj, če mu je za storjene usluge dovolj hvaležna, da mu bo od dne, ko postane cesarica, stalna in zanesljiva opora pri Napoleonu. Ker je videl okrog sebe toliko sovraštva, se mu je zdelo zveza z Marijo Walewsko se vedno najboljše poročstvo za prihodnost. Vendar: ta sporazum je bilo treba vsaj v duhu in molče žaje naprej skleniti. Zadeva je terjala neskončnega tenkočutja. Mimo tega se je mudilo. Prekanjeni vojvoda Otrantski je bil v največji zadregi svojega življenja.

Nazadnje je sklenil tvegati boj. Zdelo se mu je, da mu je

Marija Walewska zadnji čas nič kaj naklonjena. Zato je moral ravnati v začetku kar najprevidneje. Se vedno se je odlašal do časa oglašal v Houssayevi ulici, toda Marija Walewska je pommila Durocov svet in ga je sprejemala kot dostojanstvenika, ne kot prijatelja. Fouche je s hinavsko vdanostjo prenašal to ravnaje, ker je upal, da si v pravem trenutku maloma vrne izgubljeni vpliv.

Dnevi so minevali, sklenil je torej, da se loti dejanj. Neke dopoldne je prinesel Mariji Walewski vstopnico za ložo v operi, kjer je bila bavarskemu kralju na čast slovesna predstava. Pri tem jo je smeje se vprašal, takisto, kakor da bi bila vsaka misel na kako namigavanje daleč od njega, ali se boji, da ji ne bi krona obtežila lepih las.

Po tem odgovoru je spoznal, česar dotlej ni slutil: samostojna in ponosna žena ni niti mislila na to, da bi jo utegnil cesar povzigniti do sebe, čeprav je bil zdaj svoboden.

"Mar ste pozabili, kar sem vam rekel nekoč?" je nadaljeval. "Ali ne veste, da je zdaj, ko je prestol izpraznjen, samo na vaši volji, da sedete nanj?" "Na moji volji? Torej nikoli..."

Z viška ga je premerila z očmi.

Fouche ni dalj silil vanjo, ker je bil sklenil, da se ob ugodnejši priliki vrne k temu predmetu.

Pa tudi ona je premišljevala o tem. Njena duša je postala bojišče, na katerem so se borila najprotislovnejša čustva. Misel, da bi s tem, če bi sprejela krono, potrdila Jožefinino sum, da stremi po njenem dostojanstvu, ji je bila nezno. Častiljpeje ji je bilo tuje; v Napoleonu in ljubljeni samo človeka in v plačilo za svojo globoko in čisto ljubezen ni pričakovala od njega ničesar drugega kakor obnovitev drage, zatirane domovine. Zato je bila njena prva misel, da odbije vsak up na takšno vrtoglavo povišanje. Verski pomisleki, strah, da ne bi grofa Walewskega z dokončnim prelomom še globlje užalila vse, kar je bila nekoč odgovorila Foucheju na njegove zapeljive besede, se ji je še močnejše vračalo v spomin.

A če bi Napoleon tako hotel? Če bi on hotel, če bi terjal od nje, naj zaradi otroka ki ga nosi pod srecem, izpremeni svoje življenje in si zagotovi neposredno nasledstvo... kaj naj mu reče, kaj naj stori? Ali bo imela dovolj poguma, da odbije? Če je hotela biti povsem odkritosrčna, si je morala priznati, da bi se Napoleonovi nujni prošnji vdala.

A tega ni zaupala živi duši. Niti svojemu bratu Lazcinskemu ne, niti prijatelju Durocov ali Pavlini Borgheski, s katero se je pogosto videvala in ki se je morala v svoji radoved-

Naročniki!

Pazite na ŠTEVILKE poleg naslova, ki pomenijo: prva mesec, druga dan in tretja pa leto, kdaj vam naročnina poteče. Naprimer: — 4.20.39

TO POMENI da vam je naročnina potekla 20. aprila 1939

Posijite pravočasno, da nam pritrhanite nepotrebno delo pošiljanja opominov.

GLAS NARODA, 216 W. 18 St., New York

nosti zadovoljevati z ogibljivimi besedami.

Samo Napoleon je smel slišati ta "da", ki ga je skrivala v svojem srecu in se ga malone sramovala — ta "da", ki ga ni smel odkriti nihče na svetu, ako on sam ne pride ponj.

SPOPAD

Vsako sredo po večerji je Marija sprejemala v Houssayevi ulici svoje najbližje prijatelje. Na teh neprišljenih svidenjih se je zbralo k igri pri melkem soju svetilk zmerom istih deset ali dvanajst oseb.

Moški so prihajali v cestni obleki, ženske v preprostih oblačilih: kneginja Jablonowska, Duroc, vojvoda Basanski z vojvodinjo, Fontanes, Delille, gospod de la Bouillerie, gospod Roviška, pogosto Pavlina Borgheska, časih tudi Fouche.

Okrog devetih je sedel glasbenik Gretry k spinetu in z igral. V obeh preprosto, a prijetno opravljenih salonih je bilo izbrano, dobrodejno, mirno ozračje in stokrat več duha kakor v Tuilerijah. Podajali so kolače, hladilne pijače, kavo in čaj. Napoleona so ta svidenja ugajala. Vendar je izza ločitve le redko prihajal nanje. Vse večere je presedel v delovni sobi pri svojih papirjih in številkah. Misli je, da bi utegnila njegova navzočnost v večji družbi pri Mariji Walewski tako kmalu po ločitvi žaliti Jožefino. Naj je bil časih še tako osoren, vendar je

imel v nekih rečeh obilo tenkočutja...

Tisto sredo je pa prišel še zgodaj. Bilo je dobre volje in živahen in je kramljal s tisto neprišljenostjo, ki ga je delala v prvih letih njegove moči tako mikavnega, a ga je z leti vse bolj in bolj zapuščala.

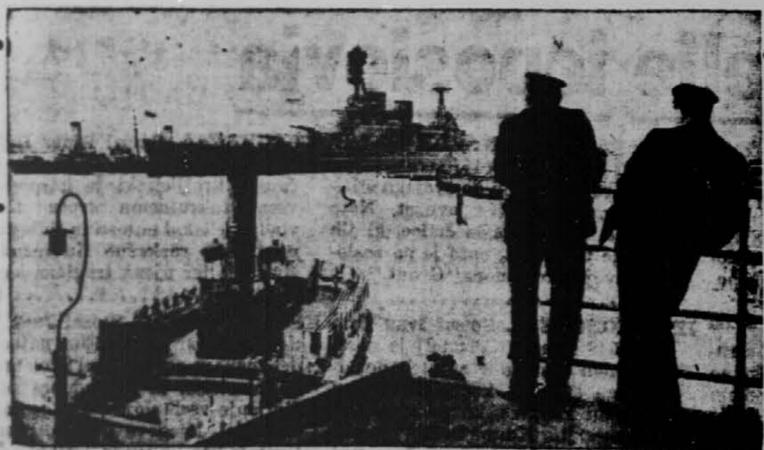
(Nadaljevanje v prihodnji četrtkovi prilogi.)

"GLAS NARODA" pošiljamo v staro domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. — Naročnina za stari kraj stane \$7. — V Italijo lista ne pošiljamo.

Knjige, katere toplo priporočamo

- MORSKI RAZBOJNIK.** Spisal Fred. Marryat. (193 strani.) V duhu čitatelja oživi romantika v najbolj pestrih barvah. — Kri in ljubezen. — Viteštvo in masčevanje. — Časi, v katerih sta spretnost in gibčnost odločevali. Cena 85c.
- MORSKI VOLK.** Spisal Jack London. (328 strani.) — Eden najboljših romanov znamenitega ameriškega pisatelja, ki je pisal svoje romane največ po svojih lastnih doživljajih. Roman je zanimiv od prve do zadnje strani čitatelj ga ne bo odložil, dokler ga ne bo prečital do konca. Cena \$1.25
- OD ŽIVLJENJA STRTA.** Spisal M. J. Brene. (337 strani.) Strašna usoda šestnajstletne mladenke, ki je iz radovednosti zašla v nepoznano življenje ter pregodaj padla po krivdi drugih. Povest je pisana v obliki dnevnika. Cena \$1.50
- OGENJ.** Spisal Henry Barbusse. (337 strani.) Pretresljiv opis prizorov iz svetovne vojne. Edinole mojster kakor je Barbusse je mogel napisati kaj takega kot je "Ogenj." Cena \$1.00
- ODISEJ IZ KOMENDE.** Spisal Ivan Pregelj. (269 strani.) Opis lanberške vojske, ki je ostal v spominu slehernemu, ki ga do prečital. Pregelj je mojster sloga in jezika. Pričevanje ga med najboljše sodobne slovenske romanopisce. Poleg romana vsebuje knjiga še nekaj krajših črtic. Cena \$1.50
- ZGODBE ZDRAVNIKA MUZNIKA.** Spisal Ivan Pregelj. (98 strani.) Pregelj je eden najboljših slovenskih pisateljev. Ta zgodovinska povest prav nič ne zaostaja za njegovimi drugimi deli. Pregelj je globok, navzile temu pa lahko razumljiv tudi preprostemu človeku. Cena 70c.
- POD KRIVO JELKO.** Spisal Peter Bohinc. (160 strani.) Rokovnjači na Gorenjskem. — Črni graben. — Veliki Grogga. — Primeri rokovnjaške govorice. Povest temelji na zgodovinskih virih ter je poleg Jurčičevih "Rokovnjačev" svojevrstna v slovenski književnosti. Cena 55c.
- POD SVOBODNIM SOLNCEM.** Spisal Franc S. Finžgar. 2 zvezka 300 in 368 strani.) Po izjavi kritikov je to najboljši zgodovinski roman. Opisuje življenje starih Slovencev. Mladega Iztoka je zanesla pot v Bizanc, današnji Carigrad, kjer se je seznanil z Ireno ter se zaljubil v njo. Cesarica si je zaman prizadevala ujeti ga v svoje mreže. Cena \$4.00
- POSLEDNI DNEVI POMPEJA.** Spisal Bulver. (2 knjigi in 280 strani.) Zgodovinski roman iz časa, ko je bohtelo razkošno življenje v Pompejih in Herkulanumu. Borbe s amfiteatru. Spletke egipčanskega "čarovnika." Glauk in njegova ljubezen. Strašna usoda. Cena \$1.25
- PUSTOLOVŠČINE DOBREGA VOJAKA ŠVEJKA.** Spisal Jaroslav Hašek. (2 zvezka 263 in 230 strani.) Če se hoče od srca nasmejati, čitajte to delo slavnega češkega humorista. Britka satira na staro Avstrijo. Švejkove pustolovščine ne izzbijajo iz človeka samo smeha, pač pa krot. Cena \$2.40
- POVESTI IZ DNEVA IN NOČI.** Spisal Guy de Maupessant. (157 strani.) V knjigi je zbranih dvanajst najboljših črtic slavnega francoskega pisatelja. Vse od prve do zadnje so skrajno zanimive ter neprekosljive po svoji vsebini. Maupessant je eden najbolj čitanih pisateljev. Cena \$1.00
- ROMAN TREH SRC.** Spisal Jack London. (432 strani.) Ena najbolj zanimivih in najdaljših povesti slavnega ameriškega pisatelja. Ko je človek prične čitati, se ne more odtrgati od nje. Jack London je mojster opisovanja, navzile temu je pa roman na vso moč živahen in zanimiv. Cena \$1.50
- SAMOSILNIK.** Spisal Anton Navačan. (153 strani.) Knjiga vsebuje deset povesti slovenskega pisatelja Navačana, ki se je proslavil s svojo zbirko "Naša vas." Snov je povečini vzeta iz življenja naših rojakov iz bivše Štajerske. Cena \$1.50
- ŠTEFAN GOLJA IN NJEGOVI.** Spisal Ivan Pregelj. (253 strani.) Tragična usoda župnika Golje, potomca tolminskega puntarja. Njegova puntarska krj je prav do smrti kljubovala. Knjiga vsebuje poleg drugih črtic tudi dve klasični pridigi Tomaža Rutarja. Cena \$1.50
- TARZANOVE ŽIVALI.** Spisal Edgar Burroughs. (294 strani.) Nadaljevanje "Tarzana," ki je že vsaj po imenu znan vsakemu omikancu. Dasi je snov povesti neverjetna, se lahko čita in se človek polagoma tudi v neverjetnost vživi. Cena 85c.
- TOLOVAJ MATAJ.** Spisal Franc Milčinski. (151 strani.) Naš najboljši humorist je zbral v tej knjižici nekaj črtic, ki so tako ljubke in prisrčne, da čitatelj ob čitanju zares uživa. Posebno zgodba o Cefizlju je naravnost klasična. Cena \$1.00
- UMIRAJOČE DUŠE.** Spisal Ilka Vašte. (220 strani.) Roman iz stare Ljubljane. Značajni so izrazito opisani, istotako tudi takratne navade. Ljubljana nam je povečini znana iz začetka sedanjega stoletja, kdor jo pa hoče poznati iz prejšnjih stoletij, naj prečita ta roman. Ne bo mu žal. Cena \$2.50
- CVETJE V JESENI. — VIŠOŠKA KRONIKA.** Spisal Ivan Tavčar. (418 strani.) "Cvetje v jeseni" in "Višoška kronika" sta najboljši deli pisatelja Tavčarja. Kritika je soglasnega mnenja, da je v teh dveh delih prekosil samega sebe. Obe sejanji se vršita v Škofji Loki oziroma v Poljanski dolini. Cena \$2.50
- ZADNJA NA GRMADI.** Spisal Franc Jaklič. (268 strani.) Tudi dolenska Ribnica je imela svoj čarovniški proces. Pisatelj Jaklič je na podlagi zgodovinskih virov dobro opisal preganjanje in kaznovanje "čarovnic," ki so bile sicer povsem nedolžne ženske. Cena \$1.00
- ZADNJA PRAVDA.** Spisal J. S. Baar. (184 strani.) Povest je prevedena iz češčine. Ob čitanju se čitatelj vživi v življenje nam sorodnega češkega človeka. Baar je priznan češki pisatelj, in boljšeje prevoda si skoro ne moremo želeli. Cena 85c.
- ZLOČIN V ORCIVALU.** Spisal E. Gaboriau. (246 strani.) Gaboriau je bil bolj ustvarjen za detektiva nego za pisatelja, dasi je tudi kot pisatelj nedosegljiv. Čitatelj ne reši v romanu zagonetke, dokler ne prečita do konca. Cena \$1.00
- ŽIVI VIRI.** Spisal Ivan Matičič. (411 strani.) Najznamenitejšo delo pisatelja "Na krvavih poljanah." Pisatelj je segel v najbolj zgodnjo zgodovino ter mojstrsko razvil snov do današnjih dni. Lepo vezana knjiga bo kras vsaki knjižnici in vsak jo bo čital z zanimanjem. Cena \$2.00
- AGITATOR.** Spisal Janko Kersnik. (99 strani.) Janko Kersnik je poleg Jurčiča najbolj znan in priljubljen slovenski pisatelj, kar jih je živelo v drugi polovici devetnajstega stoletja. Njegovega "Agitatorja" bo sleherni čital z užitkom. Cena \$1.00
- HČI CESARJA MONTEZUME.** Spisal M. Rider Haggard. (383 strani.) Delo, ki zavzema odlično mesto v svetovni literaturi. Napeto do skrajnosti. Čitatelj bo roman z užitkom prečital od začetka do konca. Cena \$1.50

ANGLEŠKA KRIŽARKA "REPULSE"

... katero bo odpotovala angleška kraljeva dvojica v Ameriko. Iz Canade se bosta kralj in kraljica podala v New York, kjer si bosta kot gosta predsednika Roosevelta ogledala svetovno razstavo.

Kratka Dnevna Zgodba

GUSTAV STRNIŠA:

BOLTEŽAR

Boltežar je bil majhen, bebast in neroden. Njegov obraz je bil kozast, oči sive in plahe, a misel počasna kakor pot. Rad je postajal pred svojo kočjo, si drgnil svoj topi nos, se neumno smejal in molzel redke kocine, ki so mu silile iz brade.

Če so fantje vasovali v drugi vasi, so vedno povabili Boltežarja. Ko so jih domačini napadli, je bil Boltežar vedno zadnji in odnesel je vse bunke, a fantje so bili med tem že doma in so bili veseli, da je Boltežar zadržal napadalec; saj njega ni nihče preveč namlatil, ker ni bil čisto pri pravi pameti.

Kadar je bilo žeganje, je bil za zvonarja vedno Boltežar zvonil je in zvonil, ne da bi se utrudil. Prijazno se mu je smehljaj obraz, a uho je bilo znekeženo v zvočne brneje, ki je odmevalo čez polja in griče.

Ko je v vasi gorelo, je bil Boltežar prvi gasilec. Pri težki brizgalni je stal in krepko črpal vodo v sesalko, dočim so stali na nasprotni strani kar trije in se potili na žive in mrtve.

Boltežar je bil sin uboge deklice. Dokler je bil otrok, so ga breali kakor bebdno mače, ko je zrasel, se je pričel zoperstavljan. Otroku je bila služba pastirja, nekaj vzviševnega, a ko je bil pastir, je bila njegova edina želja, da bi dosegel službo in čast hlapca.

In Boltežar je postal hlapec, saj ni bil tako neumen, da bi

ne mogel opravljati svojih poslov, le bolj počasi mu je šlo. Ni pa delal kakor drugi, ki so nejevoljni, da morajo biti hlapci, ki garajo samo zavoljo mezde in kolnejo usodo, ki jih ni pri rojstvu položila v gruntarske postelje. Boltežar je bil rečen, da je bil hlapec, ljubil je gospodarja in ga za duhovnim gospodom najbolj spoštoval.

Pa so klicali Boltežarja na nabor in šel je, a zelo ga je bilo sram, da se je moral sleči. Pa so Boltežarja pri vojakih preizkušali. Vzdignil je petkrat toliko ko drugi. Ker je tako močan, bo tudi veliko snedel, so si dejali podčastniki in hoteli so premeriti njegovo lakoto. Boltežar se jim je zaljubljeno smejal in snedel vse kar so mu dali, pa je rekel, da bi še pospravil britavske bele pogace, samo če bi jo imel.

Ker je Boltežar svoj trideseti dan vojaške službe znal prav toliko kakor prvi dan, so ga odslavili, češ, da je sicer pravi hrust, da pa ima možgane kakor vsak otrok.

Vse drugo je takoj pozabil, a tisto v možganih si je dobro zapomnil in kadar je ustrelil kakega kozla ali samo kozlička, se je vedno izgovarjal: "Še toliko možgan nimam kakor otrok, na hočete, da bi vse prav naredil!"

Neko jesen je novodenj polavila vas. Med rešitelji je bil najprihnejši Boltežar. Na majhnem splavu je spretno veslal okoli in reševal ljudi.

Zvedel je, da je sosedova Milka sama v hiši in je v nevarnosti. Zagnal se je tja, privezal splav k orehu pred hišo in vdrl skozi okno. Deklica je slonela pri peči in jokala. Bila je nežna, šibka šestnajstletnica, vendar še skoro otrok.

Boltežar ji je ukazal, naj gre z njim, pa si ni upala. Po sobi je v vodi plaval nekaj fotografij, tudi njena slika. Mimogrede jo je vjel, si jo vtaknil v žep in že je dvignil dekle skozi okno, jo postavil na splav in kmalu sta bila pri bregu. Tedaj je videl, da se je močni oreh nagnil. Divje je sunil splav, da je obstal na bregu in Milka je bila rešena. Tedaj je videl njeno sliko, ki mu je zrlknila iz žepa in zaplavala v vodi. Pognal se je nazaj v vodo in zaječal. Orebove korenine je izpodjela voda in že za je deblo udarilo po nogah. Sliko v roki se je pognal na breg, mahajoč samo z rokama, saj nog sploh ni čutil. Občnel je na bregu in strmel v svoje nogi, ki sta bili prelomljeni začetil je bolečino in pričel in je gladiti.

Tedaj je pa pred njim zavajkal učiteljev otrok, ki se je že potapjal: "Kje se je pa ta vzela?" je preplašena vzkliknila Milka. A Boltežar se je z rokama povlekel v vodo, pograbil otroka in ga sunil Milki, ki je čepela na bregu. "Beži! Mostnica!" je zakričalo dekle, a že se je siromak potapjal s široko novo rano na glavi.

Ko so ga potegnili iz vode, je bil ves razbit, a njegov obraz je bil jasen in veselo se je smehljaj.

Ko so ga pokopali, je jokala vsa vas.

DOHOBKI CUNARD LINE SO SE ZMANJŠALI

LIVERPOOL, Anglija, 26. aprila. Dohobki Cunard Line, ki so znašali lani nad en milijon funtov sterlingov, so se zmanjšali letos skoro za polovico. Predsednik Sir Percy Bates je rekel, da so vzrok tega zapletene mednarodne razmere.

OBISKOVALCI NE SMEJO NA PARNIK

PLYMOUTH, Anglija, 26. aprila. — Na parnik Ile de France, ki je dospel danes iz New Yorka, niso pustili nobenega obiskovalca. Častniki so izjavili, da so dobili tozadevno naročilo iz Pariza. Odkar je požar uničil parnik "Paris", so francoske oblasti skrajno previdne.

CIGANSKI RAZBOJNIKI NA DELU.

V vasi Starigrad pri Koprivnici so na praznik opolnoči vdrli štirje oboroženi moški v hišo kmeta Luka Zadravca. Zahtevali so od Zadravca in žene denar. Ko sta dejala, da ga nimata, so ju s stoli in palicami hudo pretepli. Razbojnik si premetali vso hišo, toda denarja niso našli. Zadravec je potegnil iz žepa robec in pa 1.50 din. rekoč, da je to vsa njegova gotovina. Roparji so to malenkostno vsotico vzeli in pobegnili v noč. Toda že naslednji dan jih je orožništvo izsledilo. Izkazalo se je, da so bili roparji cigani iz bližnje vasi.

Andrejančev Tone

Mladostni spomini najstarejšega fanta v Poljanski dolini.

Nadaljevanje PIŠE JOHN BATICH

Zdelo se mi je, da se je Tone že naveličal pripovedovanja, posebno še, ker sem v enomer z vprašanji gulil vanj. Tudi tobak je prižigal tako, da sem spoznal, da mu nekaj primanjkuje, ali pa, da bi se me že rad odkrižal. Z namigom Bates je rekel, da so vzrok tega zapletene mednarodne razmere.

"No, Tone," sem nadaljeval, "veliko si mi že povedal, povej še kaj važnega, kar si mi pozabil omeniti. Ker si danes najstarejši v vasi, vem, da se tudi veliko spominjaš."

"Ja, ja, spominjam se vsega, kar je bilo od mojega četrtega leta naprej. Spominjam se dobro Maksimiljanovih prstovoljcev, "frazbiligarjev", ki so šli za njim v Meliko. Obljubljene so jim bile velike plače in tudi velike kmetije v Mehiki. Dali so jim lepo uniformo, klubke in visoke skornje, in tudi vsakemu nekaj denarja. Marsikoga je zmotilo, vendar iz našega kraja, kot mislim, se ni nobeden priglasil. Na poti proti Trstu so se tu in tam ustavili, mogoče za reklamo. Bili so tudi v Srednji vasi in šotorili na bližnjem vrtu. Orožja pa, kot se mi zdi, niso imeli s seboj.

"V spomin na te vojake so pričeli ljudje nositi skornje z visokimi štebalami, ki so jim rekli "meksikajnarce". Bile so zelo pripravne za hojo v snegu in blatu."

Ko je bila 1866 vojska na Laškem, se Tone spominja, kako so cele trune vajakov marširale skozi dolino tja in nazaj. Taborili so tudi v vasi, posebno, ko so se vračali. Med njimi je bilo tudi veliko ranjencev, od katerih jih je tudi tukaj nekaj pomrlo. Tedaj je bil že Tone toliko velik, da jim je hodil k Tičniku, kjer je bila trafika, po tobak.

Do 1865 se ni bilo žandarjev v dolini. Prva žandarmerijska postaja je bila v Srednjevasi pri Andrejancu, s petimi žandarji, med katerimi je bil eden postajevođa (postenfirar). Njih glavna naloga je bila zasledovati ubijalce, roparje, in tatove. Gledali so pa tudi, da je ljudstvo izpolnjevalo zakonske predpise, katerih pa ni bilo toliko kot danes. Tudi kontraband iz Trsta je bil že pojenjal. Do tedaj so pazili na red birčič, slaveni eksekutorji in financarji, da so pečatili žganjarske kotle. Če pa je bilo treba poloviti kako roparsko točko, so zaukazali kmetom, da so prišli za gnojne vile in sekire.

Ljudje oz. vaščani so se z novimi gosti kmalu sprjaznili. Spravil jih je pa skukaj tobak, ki so ga žandarji "fasa li" in ga nekateri izmed njih niso kadili. Dajali so ga ljudem, navadno zastoj, kar je bilo starim možakom zelo všeč.

Sprva so imeli žandarji bele suknje in tudi jermenje je bilo belo, ki so ga z neko kredo čistili. Imeli so dolge puške in krive sablje. Še le čez dolgo je prišla za žandarje nova "mondura" na županijo, in Tone se še spominja, ko jim jo je birčič prinesel, in to so nosili do zadnjega.

V "gorenji hiši" so imeli svoj "cimar" ali kasarno; so bo pa, kjer ima Tone stanova-

nje ali kjer sva sedela. Ta prostor so imeli za ječo ali "arest", kot jo domači še danes imenujejo.

Tu notri so zapirali tiste, ki so se kaj pregrešili. Sredi sobe je bil še do nedavno vdolan železen obroč, da so tistega, ki je razsajal, lahko privezali.

V tej sobi so imeli zaprtega nekoga Vipaveca, ki je umoril celo svojo družino in so ga na Ljubljanskem gradu leta 1867 obesili.

Tone se še spominja, ko so ga prignali. Zbrala se je bila skupaj cela vas. Moški bi ga bili najraje takoj na vile nasadili. Bil je človek srednje velikosti, okrog 40 let in čokat. V koliko je bil kriv zločina, pa najbrž nihče ni vedel.

Od Andrejanca, kjer so bili osem let, so bili prestavljeni žandarji v Poljane in od tod v Gorenjovas.

Tone je opazoval njih življenje in pravi, da se jim je dobro godilo, in tudi stradali niso. Sprva so kuhali sami, po zneje pa so dobili kuharja. Dva ali trije so bili vedno doma, dva pa sta hodila na patrolo. Pri žandarjih je Tone videl tudi prve časopise (seveda nemške), ki so bili poslikani in slike so bile njemu všeč in je rad zahajal k njim v vas, da so mu jih kazali.

Začasa Tonetove mladosti ni bilo nikjer toliko žab kot v mlakazah ali v sosednji Žabji vasi. V postu, ko prihajajo žabe na dan, se jih je nalovilo ob ugodnem vremenu do sto ali še več na večer. Navadno so žabe lovili le otroci, ki so prebrskali vse blato po mlakazah in bajerjih, kar je trajalo kake tri tedne in so nehali z lovom, ko je kdo prvi potegnil krote iz blata. Krote so bile tudi tedaj pristudne, čeprav niso strupene.

Žabe so bile vedno znane kot postna slaščica in so jih prodajali lepo osnažene in pripravljene po krajevarji za krak. Za nje je bilo vedno dovolj kupcev.

Tudi Tone jih je precej polovil in jih tudi spravil dobro v denar. Bil pa je križ, da je bilo žabjih lovec preveč in med njimi tudi lakomnežev.

V vasi je bilo nekaj takih, da so šle vse žabe pred njimi, to je, da so vse polovili. Upali so še celo, da si bodo za Velikonoč napravili nove obleke z izkopičkom.

Tonetu to ni bilo všeč, ni pa mogel tega preprečiti, ker njegovi tekmovalci so bili v lahkih noč in dan. Nalovil ali nabral je pa krot v bližnjemu

bajerju veliko posodo. Nekega večera pa, ko so pričeli z lovom, je šel za njimi. Že pod prvim grmom je bila kangla z žabami, ki je niso mogli nositi seboj. Izpraznil jo je, ter našel s krotami in postavil nazaj. Malo naprej najde pokrit lonec in naredi zopet tako. Tišči pa, ki so lovili naprej, naziadnje že niso imeli kam z žabami. Pričeli so jih kar na mestu rezavati. Drugo jutro so se pa spravili nad žabe, da bi jih pripravili za trg. Toda, joj, v kangli so našli krote, istotako v loncu. To so si tolmačili na ta način, da jih je Bog kaznoval ker so tako mučili žabe, da so se ostale spremenile v krote, in nekateri še danes verjamejo, da so krote iz žab. To je bilo za posledico, da žab niso več lovili in tudi za velikonočno obleko so tedaj morali s čim drugim plačati.

Pričela sva pogovor o loteriji, katera je obstajala že od davnih dni. V vsaki hiši, če je bila poleg mašnih bukvic, praktične in računskih bukvice tudi sanjska knjig ali "trompilh". S sanjsko knjigo so si pomagali tolmačiti sanje, dajali so jo pa tudi otrokom, kadar jih niso mogli drugače ugnati, ker to je bilo edino sredstvo, da so jih pomirili. Če so upili radi lakote ali drugače. Stavili so na Trst, in marsikdo je izdal za loterijo vse, kar je imel.

Posebno bolezen so imeli za to pozimi. Po blišah so se zbirali možakarji in v dimu tobaka napovedovali številke. Tudi Toneta je, kot pravi, presleparilo. Dal je večkrat po deset krajevarjev na številke, ki so bile poleg njegovih sanj zapisane v sanjski knjigi. Dobil pa je samo enkrat na "ambo" za 10 kr. 4 fl. Kolikokrat pa je izdal za te goldinarje po 10 krajevarjev, se pa ne ve spominjati.

Bila je tedaj tudi navada, da so razne predmete, ki so se jih hoteli odkrižati, dajali v "stavo". Hlapcu ali dekli je čevljar naredil premajhne čevlje. Kam z njimi? Napisal je 90 števil, nastrižl in nabral na nit, in z njimi čevlje na ramo. Dajal je "umare" po 4 ali 5 krajevarjev, in v tednu, če ne prej, so bile vse oddane. Dvigali ali vlekli so pa številke, da je bila prva med petimi, ki so bile dvignene v Trstu naslednjo ali drugo soboto veljavna ali kakor je bilo dogovorjeno. Na ta način je tisti, ki je dajal kaj v stavo, spravil svojo robo v denar. V slučaju pa, če ni mogel vseh števil oddati, mu je pa še vse ostalo. Če je bila dvignena številka med tistimi, ki so mu ostale. Tega načina igranja ni nobeden preganjal, pa če je bilo dovoljeno ali ne.

(Dalje v prihodnji prilogi.)

Karl MAY

IZ BAGDADA V ŠTAMBUL

4 knjige, s slikami, 627 strani

VSEBINA: Smrt Mohamed Emina. — Karavana smrti. — Na begu z Goropa. — Družba En Nast.

Cena \$1.50

KRIŽEM PO JUTROVEM

4 knjige, 598 strani, s slikami

VSEBINA: Jezero smrti. — Moj roman ob Nilu. — Kake sem v Mekko romal. — Pri Samarih. — Med Jezidi.

Cena \$1.50

PO DIVJEM KURDISTANU

4 knjige, 594 strani, s slikami

VSEBINA: Amadija. — Beg iz ječe. — Krona sveta. — Med dvema ognjema.

Cena \$1.50

PO DEŽELI SKIPETARJEV

4 knjige, s slikami, 577 strani

VSEBINA: Brata Aladžija. — Koča v soteski. — Miridit. — Ob Vadarju.

Cena \$1.50

V GORAH BALKANA

4 knjige, s slikami, 576 strani

Kovač Šimen. — Zaroka z zaprekami. — V golobnjaku. — Mohamedanski svetnik

Cena \$1.50

Kdo bi ne hotel biti z Mayem v "Padišahovi senči" pri "Oboževalcih ognja", "Ob Vadarju"; kdo bi ne hotel čitati o plemenitem konju "Rihju in njegovi poslednji poti"? — Kdo bi ne hotel spoznati "Winnetova", idealnega Indijanca, ki mu je postavil May s svojim romanom najlepši spomenik?

SATAN IN IŠKARIOT

12 knjig, s slikami, 1704 strani

VSEBINA: Izseljenci. — Yuma Šetar. — Na sledu. — Nevarnosti nasproti. — Almaden — V treh delih sveta. — Izdajalec. — Na lovu. — Spet na divjem zapadu. — Rešeni milijoni. — Dediči.

Cena \$3.50

WINNETOV

12 knjig, s slikami, 1753 strani

VSEBINA: Prvikrat na divjem zapadu. — Za življenje. — Njo-či, lepa Indijanka. — Prekletstvo zlata. — Za detektiva. — Med Komanči in Apači. — Na nevarnih potih. — Winnetov roman. — Sans Ear. — Pri Komančih. — Winnetova smrt. — Winnetova oporoka.

Cena \$3.50

ZUTI

4 knjige, s slikami, 597 strani

Boj z medvedom. — Jama draguljev. — Končno. — Rih in njegova poslednja pot.

Cena \$1.50

Naročite jih lahko pri

Slovenic Publishing Company

216 WEST 18th STREET

NEW YORK, N. Y.

Knjige Družbe sv. Mohorja ŠEST KNJIG

1. Koledar za leto 1939
2. Zgodovina slovenskega naroda
Spisal DR. JOS. MAL
3. Življenje svetnikov
4. Slovenske večernice POVEST—"IZUM"
Spisala Metod Jenko in Viktor Hassl
5. Čuda narave
Spisala MARIJA AHACIĆ
6. Ura češčenja

VSEH ŠEST KNJIG za \$1.35

Naročite pri:

KNJIGARNA "GLAS NARODA"
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

